

Μη Πλουραλιστικό Μοντέλο Μετάβασης στον Σοσιαλισμό της Αγοράς: η Κινέζικη Προσέγγιση (1)

Η μεταρρύθμιση και η πολιτική ανοιχτών θυρών της Κίνας ξεκίνησε με την υιοθέτηση μιας νέας στρατηγικής οικονομικής ανάπτυξης στην Τρίτη Ολομέλεια της 11ης Κεντρικής Επιτροπής του ΚΚ Κίνας (CCPCC) στα τέλη του 1978. Υπό την ηγεσία του Deng Xiaoping, ο οποίος είχε επιστρέψει στην πολιτική αρένα μετά τις τρεις προηγούμενες ήττες του, η κινεζική κυβέρνηση άρχισε να ακολουθεί μια πολιτική ανοιχτών θυρών, στην οποία υιοθέτησε μια στάση για την επίτευξη οικονομικής ανάπτυξης μέσω της ενεργούς εισαγωγής ξένου κεφαλαίου και τεχνολογίας διατηρώντας παράλληλα τη δέσμευσή της στον σοσιαλισμό.

Μη Πλουραλιστικό Μοντέλο Μετάβασης στον Σοσιαλισμό της Αγοράς: η Κινέζικη Προσέγγιση (2)

- Οι μεταρρυθμίσεις της Κίνας διέφεραν έντονα από εκείνες που εφαρμόστηκαν στις μεταβατικές οικονομίες της CEEFSU. Η Κινέζικη ηγεσία δεν ήταν διατεθειμένη να υιοθετήσει μια απότομη μετάβαση και δεν υπήρχε επιθυμία για αντιγραφή της εμπειρίας της Δυτικής Ευρώπης. Η Κίνα δεν αντιμετώπιζε οικονομική κρίση, παρά μόνο δυσαρέσκεια για το ρυθμό οικονομικής ανάπτυξης.

Μη Πλουραλιστικό Μοντέλο Μετάβασης στον Σοσιαλισμό της Αγοράς: η Κινέζικη Προσέγγιση (3)

- Είναι κοινώς αποδεκτό ότι οι κινέζικες μεταρρυθμίσεις είναι επιτυχείς. Ο ρυθμός οικονομικής ανάπτυξης είναι μεταξύ των υψηλότερων που έχουν καταγραφεί και αρκετά σταθερός. Ταυτόχρονα ο πληθωρισμός κρατήθηκε υπό έλεγχο.
- Οι McKinnon (1993), McMillan και Naughton (1992) και Blackburn (1991) υποστήριξαν ότι η επιτυχία της Κίνας απέδειξε την ανωτερότητα μιας επαναστατικής, πειραματικής και τελείως ανατρεπτικής μεταρρύθμισης (bottom up reform) πάνω στην ανατρεπτική (top down) προσέγγιση της απότομης μετάβασης. Η νεοκλασική προσέγγιση σταδιακής μετάβασης ήταν ιδιαίτερα επηρεασμένη από την κινέζικη διαδικασία μετάβασης.
- Πολλοί υποστήριξαν ότι η επιτυχία των κινέζικων μεταρρυθμίσεων δεν οφειλόταν ούτε στη σταδιακή προσέγγιση ούτε σε πειραματισμό αλλά στις μοναδικές αρχικές συνθήκες της Κίνας.

Μη Πλουραλιστικό Μοντέλο Μετάβασης στον Σοσιαλισμό της Αγοράς: η Κινέζικη Προσέγγιση (4)

- Ο Μάο, όπως και ο Μαρξ, είχε αποκλείσει κάθε ρόλο της αγοράς σε μια σοσιαλιστική οικονομία. Αντίθετα ο Deng Xiaoping συμφώνησε με τους σοσιαλιστές της πλουραλιστικής αγοράς για τον αναπόσπαστο ρόλο των αγορών σε ένα σοσιαλιστικό οικονομικό σύστημα.
- Οι κατευθυνόμενες προς την αγορά μεταρρυθμίσεις, ιδιαίτερα η επέκταση των αγορών και η σημαντική μείωση του ρόλου του κεντρικού σχεδιασμού έχουν αποτελέσει καθοριστικά στοιχεία στην αιτιολόγηση της οικονομικής επιτυχίας της Κίνας.

Μη Πλουραλιστικό Μοντέλο Μετάβασης στον Σοσιαλισμό της Αγοράς: η Κινέζικη Προσέγγιση (5)

- Οι μεταρρυθμίσεις αποτελούνταν από μικρές σταδιακές αλλαγές (step by step). Ο κύριος στόχος δεν είχε ανακοινωθεί ούτε και υπήρχε κάποιο χρονοδιάγραμμα για την αναφερόμενη μετάβαση. Κάποιες από τις αλλαγές είχαν αυθόρμητη/ ευκαιριακή απαρχή στην πρώτη φάση και μόνο αφού κατέστησαν επιτυχείς επικυρώθηκαν από την κυβέρνηση και τέθηκαν σε εφαρμογή σαν επίσημη πολιτική.
- Οι μεταρρυθμίσεις προχωρούσαν με τη μέθοδο της δοκιμής και του ελέγχου (trial and error), με συχνές ενδιάμεσες διορθώσεις και αντιστροφές στην πολιτική.

Μη Πλουραλιστικό Μοντέλο Μετάβασης στον Σοσιαλισμό της Αγοράς: η Κινέζικη Προσέγγιση – Ταχύτητα (1)

- Η κινέζικη διαδικασία μετάβασης συχνά παρουσιάζεται σαν το κύριο παράδειγμα μιας εφικτής και επιτυχούς σταδιακής μετάβασης και επαναστατικής μεταμόρφωσης σε οικονομία αγοράς, με την πιθανή εξαίρεση ενός μίνι κραχ ή κάποιων ελεγχόμενων εκρήξεων απαραίτητων προκειμένου να ξεκινήσει η διαδικασία.
- Η επιλογή της σταδιακής προσέγγισης σχετιζόταν με την ταραγμένη νεότερη ιστορία της Κίνας μακρών περιόδων αστάθειας, πράγμα που έκανε την ηγεσία ιδιαίτερα συνειδητοποιημένη προκειμένου να αποφύγει υπερβολικά βιαστικές αλλαγές στο σύστημα.
- Η κινέζικη μεταρρύθμιση εξελίχθηκε πάνω σε μια προσαρμοσμένη βάση δοκιμής κι ελέγχου. Παρουσιάστηκαν αποσπασματικά μέτρα της μεταρρύθμισης σε πειραματική βάση σε μία μόνο περιοχή ή τομέα και εφόσον ήταν επιτυχημένα τότε επεκτείνονταν σε επιχειρήσεις σε άλλες περιοχές ή τομείς της χώρας.
- Η μεταρρύθμιση στις αγροτικές περιοχές προηγήθηκε αυτής των αστικών περιοχών.

Μη Πλουραλιστικό Μοντέλο Μετάβασης στον Σοσιαλισμό της Αγοράς: η Κινέζικη Προσέγγιση – Ταχύτητα (2)

- Η επιτυχία της κινέζικης μεταρρύθμισης θα μπορούσε να αιτιολογηθεί από τους υποστηρικτές της απότομης μετάβασης σαν ένα αποτέλεσμα των ειδικών αρχικών συνθηκών που υπήρχαν στην Κίνα πριν τη διαδικασία μεταρρύθμισης. Περιλάμβαναν την ανάπτυξη του ιδιωτικού τομέα, το υψηλό ποσοστό αποταμιεύσεων, τις σκόπιμες μαζικές καμπάνιες ενάντια στη γραφειοκρατία, το γεγονός ότι η Κίνα δεν ήταν τόσο κεντρικά σχεδιασμένη όπως η Σοβιετική Ένωση και η Ανατολική Ευρώπη.

Μη Πλουραλιστικό Μοντέλο Μετάβασης στον Σοσιαλισμό της Αγοράς: η Κινέζικη Προσέγγιση – Πολιτική Δομή (1)

- Το κίνημα μεταρρύθμισης στην Κίνα συνδύαζε απαιτήσεις τόσο για πολιτική όσο και οικονομική μεταρρύθμιση. Η μεταρρύθμιση υποδήλωνε *άνοιγμα* του μονοπωλίου του κόμματος τον πολιτικό πλουραλισμό και την απελευθέρωση της οικονομίας από τους κρατικούς ελέγχους έτσι ώστε οι δυνάμεις της αγοράς να μπορούν να αναζωογονηθούν.
- Οι Κινέζοι μεταρρυθμιστές ακολούθησαν τον Μάο ο οποίος κατά την ανάπτυξη της οικονομίας υποστήριζε να θέσουμε την *πολιτική υπό έλεγχο*
- Ο Deng υποστήριζε με συνέπεια ότι το μόνο εφικτό πολιτικό σκηνικό εντός του οποίου θα μετρρυθμιζόταν η ελεγχόμενη οικονομία επιτυχώς ήταν κάτω από ισχυρή ενωμένη ηγεσία του κόμματος. Το κινεζικό μη-πλουραλιστικό καθεστώς δεν ήταν προετοιμασμένο να επιτρέψει το βαθμό πολιτικής απελευθέρωσης που απαιτούνταν προκειμένου να εγκαθιδρυθεί μια πλουραλιστική μορφή σοσιαλισμού της αγοράς.

Μη Πλουραλιστικό Μοντέλο Μετάβασης στον Σοσιαλισμό της Αγοράς: η Κινέζικη Προσέγγιση – Πολιτική Δομή (2)

- Οι κινεζικές μεταρρυθμίσεις φαίνεται να πρότειναν ότι η οικονομική μεταρρύθμιση θα έπρεπε να είχε προηγηθεί της πολιτικής μεταρρύθμισης σε χώρες όπως η Κίνα η οποία έχει μεγάλο πληθυσμό και ήταν άνισα αναπτυγμένοι η εκδημοκράτιση θα έπρεπε να είναι το αποτέλεσμα της οικονομικής μεταρρύθμισης. Αρχικά ο λαός μπορεί να εκτιμήσει περισσότερο τις βελτιώσεις διαβίωσής του παρά τα δημοκρατικά του δικαιώματα.
- Οι διαδικασίες μεταρρύθμισης στην Κίνα έχουν επιτύχει πολιτική σταθερότητα.
- Η απουσία ομάδων ισχυρού ενδιαφέροντος των οποίων οι απαιτήσεις αναμειγνύονται με προσπάθειες επίτευξης ομοφωνίας θα μπορούσε να θεωρηθεί σαν πλεονέκτημα για την πορεία της κινέζικης μεταρρύθμισης.
- Η διατήρηση της πολιτικής σταθερότητας στην Κίνα έχει αποτελέσει ένα σημαντικό παράγοντα για την ενθάρρυνση των ξένων επενδύσεων, πράγμα επιθυμητό για την οικονομική ανάπτυξη.

Μη Πλουραλιστικό Μοντέλο Μετάβασης στον Σοσιαλισμό της Αγοράς: η Κινέζικη Προσέγγιση – Ιδεολογική Δομή

- Ήταν ιδιαίτερα σημαντικό για τους μεταρρυθμιστές να βρουν τρόπο να καταστήσουν όλες αυτές τις μεταρρυθμίσεις ιδεολογικώς αποδεκτές από το κοινό, εξαιτίας του γεγονότος ότι απαιτείται χρόνος για να συνηθίσει ο λαός σε μια οικονομία της αγοράς.
- Πολλοί Κινέζοι απέρριψαν την ιδέα ότι η χώρα θα έπρεπε να γίνει πλήρως καπιταλιστική πράγμα που ήταν ευρέως γνωστό σαν μια συνταγή για ένα καταστροφικό κοινωνικό χάος.
- Η επιτυχία όμως βοήθησε σταδιακά να αλλάξουν οι συμπεριφορές όχι μόνο των απλών ανθρώπων αλλά ακόμα και των πιο συντηρητικών και φοβισμένων ηγετών.

Μη Πλουραλιστικό Μοντέλο Μετάβασης στον Σοσιαλισμό της Αγοράς: η Κινέζικη Προσέγγιση – Αρχικές συνθήκες

- Ο επίσημος ορισμός του στόχου των οικονομικών μεταρρυθμίσεων της Κίνας ήταν μια *σοσιαλιστική οικονομία αγοράς με κινέζικα χαρακτηριστικά*.
- Οι Κινέζοι αναζητούσαν μια λύση για το πρόβλημα της μετάβασης λαμβάνοντας υπόψιν τις αρχικές συνθήκες της οικονομίας.
- Η αποδοτικότητα οποιασδήποτε πολιτικής συνταγής για μετάβαση βασιζόταν στις ευκαιρίες και τις συνθήκες της οικονομίας.

Μη Πλουραλιστικό Μοντέλο Μετάβασης στον Σοσιαλισμό της Αγοράς: η Κινέζικη Προσέγγιση – Απελευθέρωση Τιμών – Σταθεροποίηση του Προγράμματος Μετάβασης (1)

- Ένα σύστημα διπλών τιμών: συνύπαρξη κεντρικά καθορισμένων τιμών και τιμών καθορισμένων από την αγορά.
- Η εισαγωγή της κατεύθυνσης της αγοράς (market track) παρείχε τη δυνατότητα σε οικονομικούς παράγοντες που λάμβαναν μέρος να είναι σε καλύτερη οικονομική κατάσταση ενώ η διατήρηση του τρόπου σχεδιασμού περιλάμβανε ρητές αναφορές για να αποζημιωθούν πιθανοί χαμένοι από την απελευθέρωση της αγοράς.
- Το σύστημα διπλών τιμών δεν είναι φυσικά ιδανικό. Η πρόθεση του συστήματος ήταν να μειωθεί η διοικητική παρέμβαση στην οικονομία. Ωστόσο, προκειμένου να διατηρηθεί η σωστή λειτουργία του συστήματος διπλής κατεύθυνσης απαιτούνταν περισσότερη κυβερνητική ανάμειξη ικανή να εφαρμόσει τους περιορισμούς.

Μη Πλουραλιστικό Μοντέλο Μετάβασης στον Σοσιαλισμό της Αγοράς: η Κινέζικη Προσέγγιση – Απελευθέρωση Τιμών – Σταθεροποίηση του Προγράμματος Μετάβασης (2)

- Το άλλο μεγάλο πλεονέκτημα της Κίνας το 1978 ήταν ότι ξεκίνησε τη μεταρρύθμιση χωρίς εμφανή πληθωρισμό και χωρίς ιδιαίτερες πληθωριστικές τάσεις. Κατά τη διάρκεια της μεταρρυθμιστικής περιόδου η κυβέρνηση δεν ήταν προετοιμασμένη να θυσιάσει την ανάπτυξη προκειμένου να επιδιώξει μηδενικό πληθωρισμό. Ωστόσο, ήταν επίσης επιθυμητό να μην επιτραπεί αύξηση του πληθωρισμού σε επίπεδο ικανό να απειλήσει την κοινωνική σταθερότητα και να αποτρέψει τη μετατροπή των επενδύσεων σε κερδοσκοπία από τις επενδύσεις σε φυσικά περιουσιακά στοιχεία. Έτσι ο στόχος ήταν να διατηρηθεί μακροοικονομική σταθερότητα με χαμηλό και ανεκτό πληθωρισμό. Το αποτέλεσμα ήταν ένα σχήμα κυμαινόμενης ανάπτυξης με την κυβέρνηση προετοιμασμένη να επέμβει άμεσα μειώνοντας τον πληθωρισμό αρχικά μέσω άμεσων ελέγχων των κυβερνητικών δαπανών μόλις το ποσοστό ξεπεράσει ένα κρίσιμο κατώφλι. Η ικανότητα του κράτους να ελέγξει το ποσοστό του πληθωρισμού ήταν εξαρτημένη τόσο από την αποδοτικότητα του κρατικού μηχανισμού για να αυξήσει τα έσοδα όσο και από τη δυνατότητά του να αντισταθεί στην πίεση των ομάδων άμεσου ενδιαφέροντος που θα επέφερε πληθωριστικές αυξήσεις στις κρατικές δαπάνες.

Μη Πλουραλιστικό Μοντέλο Μετάβασης στον Σοσιαλισμό της Αγοράς: η Κινέζικη Προσέγγιση – Απελευθέρωση Τιμών – Σταθεροποίηση του Προγράμματος Μετάβασης (3)

- Η αγορά εργασίας δεν είχε απελευθερωθεί σε σημαντικό βαθμό κι αυτό γιατί η απελευθέρωση των τιμών ήταν βέβαιο ότι θα δημιουργούσε απαιτήσεις για αυξήσεις αποζημίωσης στους μισθούς.

Μη Πλουραλιστικό Μοντέλο Μετάβασης στον Σοσιαλισμό της Αγοράς: η Κινέζικη Προσέγγιση – Ιδιωτικοποίηση (1)

- Η Κίνα απέρριψε την προσέγγιση της ιδιωτικοποίησης που ακολουθήθηκε από τις CEEFSU. Ενώ οι Ρώσοι ιδιωτικοποίησαν τις κρατικές επιχειρήσεις ταχύτατα και άναρχα από την αρχή της μεταβατικής διαδικασίας, οι Κινέζοι είχαν διατηρήσει την κρατική ιδιοκτησία, τη διαχείριση και τον σχεδιασμό για το κύριο μέρος της βιομηχανικής οικονομίας. Η εμπειρία της Κίνας όσον αφορά τη βιομηχανική μεταρρύθμιση έδειξε ότι οι οικονομολόγοι έτειναν να υπερεκτιμούν τη σημασία των πρώιμων προγραμμάτων ιδιωτικοποίησης κατά τη διαδικασία της μετάβασης.

Μη Πλουραλιστικό Μοντέλο Μετάβασης στον Σοσιαλισμό της Αγοράς: η Κινέζικη Προσέγγιση – Ιδιωτικοποίηση (2)

- Κινέζοι μεταρρυθμιστές επέλεξαν να αντιμετωπίσουν πρώτα το μεγαλύτερο οικονομικό τους πρόβλημα τη γεωργία.
- Η Κίνα ξεκίνησε με τη γεωργική μεταρρύθμιση με το να κατακερματίσει τα μεγάλα συλλογικά αγροκτήματα σε μικρότερες πιο αποδοτικές μονάδες και εισάγοντας το σύστημα οικιακής ευθύνης. Με βάση το σύστημα οικιακής ευθύνης τα αγροτικά νοικοκυριά αποτελούσαν τις βασικές μονάδες γεωργικής παραγωγής. Αρχικά τα οικιακά συμβόλαια για τη χρήση της γης διαρκούσαν για 15 έτη, έπειτα επεκτείνοντας τα 30 έτη και σήμερα έχουν γίνει για πρακτικούς λόγους αορίστου χρόνου κάτι που ουσιαστικά αναλογεί σε ιδιωτική ιδιοκτησία.

Μη Πλουραλιστικό Μοντέλο Μετάβασης στον Σοσιαλισμό της Αγοράς: η Κινέζικη Προσέγγιση – Ιδιωτικοποίηση (3)

- Η πιο σημαντική αλλαγή στη δομή της Κινέζικης οικονομίας ήταν η αύξηση της βιομηχανικής παραγωγής που παραγόταν από το συλλογικό τομέα (collective sector), τις επιχειρήσεις των δήμων και των κοινοτήτων (TVEs – Township and Village enterprises). Αυτός ο τομέας αποτελείται κυρίως από επιχειρήσεις υπό τον διοικητικό έλεγχο και την ιδιοκτησία τοπικών αυτοδιοικήσεων στα επίπεδα του δήμου και της κοινότητας.
- Οι TVEs έχουν χαρακτηριστεί από καλύτερη διοίκηση, μεγαλύτερη αυτονομία, ευδιάκριτα κίνητρα, λιγότερους κανονισμούς και κοινωνικές υποχρεώσεις, μεγαλύτερο ανταγωνισμό και σκληρούς περιορισμούς προϋπολογισμού. Η εργασία δεν είναι εγγυημένη. Οι TVEs υπάρχει περίπτωση να κηρυχθούν σε πτώχευση και οι εργαζόμενοι να χάσουν τις δουλειές τους. Εν ολίγοις, οι TVEs λειτουργούν σε ένα υψηλά ανταγωνιστικό περιβάλλον και οι διευθυντές, οι τοπικοί εργαζόμενοι και οι τοπικοί αξιωματούχοι φαίνεται να συμπεριφέρονται σαν μέτοχοι με σταθερούς αντικειμενικούς στόχους.

Μη Πλουραλιστικό Μοντέλο Μετάβασης στον Σοσιαλισμό της Αγοράς: η Κινέζικη Προσέγγιση – Ιδιωτικοποίηση (4)

- Η πραγματική ιδιωτικοποίηση λαμβάνει χώρα στην Κίνα μέσω αυθόρμητης/ευκαιριακής ιδιωτικοποίησης από τοπικά στελέχη που συχνά μετατρέπονται σε επιχειρηματίες. Αυτό αποτέλεσε τον τρόπο με τον οποίο δόθηκε στους ισχυρούς αντιπάλους της μεταρρύθμισης κάποιο μερίδιο στο νέο σύστημα προκειμένου να προχωρήσει η μεταρρύθμιση ομαλά. Η κυβέρνηση επιτυγχάνει αρκετά να προβεί σε ιδιωτικοποιήσεις μικρών και λιγότερο σημαντικών επιχειρήσεων επιτρέποντας αποτελεσματικά την ανάπτυξη μιας μεγάλης ιδιωτικής και ημι-ιδιωτικής καπιταλιστικής οικονομίας εκτός του κρατικού τομέα.

Μη Πλουραλιστικό Μοντέλο Μετάβασης στον Σοσιαλισμό της Αγοράς: η Κινέζικη Προσέγγιση – Ιδιωτικοποίηση (5)

- Το 1995, η Κίνα ξεκίνησε μια μεταρρύθμιση ιδιωτικοποίησης και αναδιάρθρωσης των κρατικών επιχειρήσεων. Ανακοινώθηκε ότι 1000 από τις μεγαλύτερες επιχειρήσεις κρατικής ιδιοκτησίας θα παρέμεναν υπό τον κρατικό έλεγχο και ότι οι 13.000 μεγάλες και μέτριου μεγέθους κρατικής ιδιοκτησίας επιχειρήσεις όπως και το μεγαλύτερο μέρος των 350.000 μικρότερων εταιρειών θα αποεθνικοποιούνταν. Η πώληση των κρατικών επιχειρήσεων έλαβε χώρα με δημοπρασίες (auctions) ή με εταιρικό μετασχηματισμό (corporate transformation) όπου οι περισσότερες μετοχές πουλήθηκαν σε ιδιώτες, ή με ένα μετοχικό συνεταιριστικό σύστημα (shared-based system (SBC)) όπου οι περισσότερες μετοχές πωλήθηκαν στους εργαζομένους.

Μη Πλουραλιστικό Μοντέλο Μετάβασης στον Σοσιαλισμό της Αγοράς: η Κινέζικη Προσέγγιση – Ιδιωτικοποίηση (6)

- Στρατηγική κίνηση: η ανάθεση της ευθύνης της ιδιωτικοποίησης στις τοπικές αυτοδιοικήσεις οι οποίες μπορούσαν να επιδιώξουν τη μεταρρύθμιση σε μια ταχύτητα που ταίριαζε με τις τοπικές συνθήκες.

Μη Πλουραλιστικό Μοντέλο Μετάβασης στον Σοσιαλισμό της Αγοράς: η Κινέζικη Προσέγγιση – Θεσμική Αναδιάρθρωση

- Η εμπειρία της Κίνας έδειξε ότι η ανάπτυξη των θεσμικών ρυθμίσεων απαιτούσε εξειδικευμένη γνώση της ιστορικής χρονολογίας, της περιοχής, της κουλτούρας και της διοίκησης καθώς οι θεσμοί αποτελούν δημόσια αγαθά.
- Η θεσμική αλλαγή ήταν σταδιακή.
- Στην κινεζική οικονομία τα διαφανή, νομικά προστατευμένα δικαιώματα ατομικής κυριότητας αποτελούσαν την εξαίρεση, όχι τον κανόνα. Η δημόσια ιδιοκτησία που χαρακτηριζόταν από συγχεόμενα δικαιώματα ιδιοκτησίας αποτελούσε τον κανόνα. Οι μεταρρυθμίσεις της Κίνας ήταν επιτυχείς στο να τονώσουν την οικονομική ανάπτυξη παρ'όλη την αποτυχία τους να ξεκαθαρίσουν τα δικαιώματα κυριότητας.
- Η έμφαση που δόθηκε σε ανεπίσημους θεσμούς παρά σε επίσημα συμβόλαια φάνηκε να αποτελεί μια απάντηση στις ελλείψεις στη ρητή θεσμική δομή.

Μη Πλουραλιστικό Μοντέλο Μετάβασης στον Σοσιαλισμό της Αγοράς: η Κινέζικη Προσέγγιση – Νομισματική Πολιτική και Χρηματοοικονομικό Σύστημα

- Χρηματοοικονομικό σύστημα υπό μία κεντρική τράπεζα που περιλαμβάνει 4 μεγάλες εξειδικευμένες εμπορικές τράπεζες και αρκετές άλλες μικρές universal τράπεζες, ένα σημαντικό δίκτυο αστικών και αγροτικών συνεταιρισμών πίστωσης και εκατοντάδες χρηματοοικονομικές και επενδυτικές εταιρείες.
- Καθεμιά από τις 4 μεγάλες εξειδικευμένες τράπεζες εξειδικεύεται σε έναν από τους ακόλουθους τομείς: βιομηχανία και εμπόριο, γεωργία, κατασκευές, διεθνές εμπόριο και διεθνή ροή κεφάλαιου.

Μη Πλουραλιστικό Μοντέλο Μετάβασης στον Σοσιαλισμό της Αγοράς: η Κινέζικη Προσέγγιση – Δημοσιονομική Πολιτική

- Ανεπαρκής συνολική ζήτηση και υποτυπώδης χρησιμοποίηση των δυνατοτήτων. Υπό αυτές τις συνθήκες μία αύξηση στο δημοσιονομικό έλλειμμα θα είχε ως αποτέλεσμα τη μείωση της ανεργίας και όχι την αποδέσμευση του πληθωρισμού.
- Η Κίνα διαφέρει από άλλες χώρες στο γεγονός ότι η κεντρική κυβέρνηση συλλέγει πολύ λίγους από τους φόρους της. Εκτός από τους τελωνειακούς δασμούς (custom duties) και τους επιλεγμένους έμμεσους φόρους (excises), η κεντρική κυβέρνηση βασίζεται στην τοπική αυτοδιοίκηση για τη συλλογή των φορολογικών εσόδων, τα περισσότερα από τα οποία προέρχονται από την κρατική βιομηχανία.
- Το 1994 η Κίνα εισήγαγε μια κύρια φορολογική μεταρρύθμιση, εγκαινιάζοντας ξεκάθαρη διάκριση μεταξύ εθνικών και τοπικών φόρων και εγκαθιδρύοντας ένα εθνικό φορολογικό γραφείο και ένα τοπικό φορολογικό γραφείο.

Μη Πλουραλιστικό Μοντέλο Μετάβασης στον Σοσιαλισμό της Αγοράς: η Κινέζικη Προσέγγιση – Διεθνές Εμπόριο και Ξένη Βοήθεια

- Το 1979 η πολιτική απελευθέρωσης του εμπορίου εισήχθη προκειμένου να διευκολυνθούν οι εξαγωγές και για πρώτη φορά να επιτραπούν οι ξένες επενδύσεις.
- Η ταχεία οικονομική ανάπτυξη και τα υψηλότερα έσοδα βασίζονταν όλο και περισσότερο στην είσοδο όλο και μεγαλύτερων ποσοτήτων κεφαλαίου από το εξωτερικό και οι εκπατρισμένοι επενδυτές αποτελούσαν μια εν δυνάμει σημαντική πηγή σύνδεσης με την παγκόσμια οικονομία.
- Η ξένη συμβουλευτική έγινε δεκτή μόνο επιλεκτικά.
- Η επιθυμία της Κίνας να συμμετάσχει στον ΠΟΕ επηρέασε σε μεγάλο βαθμό την εσωτερική της μετάβαση και την ώθησε να μειώσει τους φόρους εισαγωγής.
- Σύστημα ελεγχόμενων ισοτιμιών.

Μη Πλουραλιστικό Μοντέλο Μετάβασης στον Σοσιαλισμό της Αγοράς: η Κινέζικη Προσέγγιση – Κοινωνική πολιτική

- Στην Κίνα η απασχόληση σε μια επιχείρηση παρέχει ένα πλήρες πακέτο κοινωνικών οφελών. Μια δουλειά εντός μιας επιχείρησης συνοδεύεται σχεδόν πάντα από παροχή κατοικίας από τον εργοδότη με ελάχιστα έξοδα διατήρησης, δωρεάν ιατρική φροντίδα, επιδόματα μητρότητας, εργατική αποζημίωση και άλλα είδη ασφάλισης, μια σύνταξη και άλλες παροχές, όπως σχολεία και εγκαταστάσεις ψυχαγωγίας. Αυτό το πακέτο κοινωνικών υπηρεσιών χρηματοδοτούμενο από την επιχείρηση έχει ονομαστεί μεταφορικά *σιδερένιο κύπελλο ρυζιού (iron rice bowl)*.
- Επιχειρηματικής βάσης σύστημα κοινωνικής ασφάλισης επιβάλλει άνισα βάρη στις επιχειρήσεις και παρακωλύει την κινητικότητα στην εργασία.

Πίνακας 8.1: Η Κινέζικη Διαδικασία Μετάβασης

		Έτη									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. Απελευθέρωση Τιμών – Σταθεροποίηση	Σύστημα Τιμών Δύο-Διαδρομών (dual-track price system)										
	Κεντρικός Σχεδιασμός –Εισοδηματική πολιτική										
2. Ιδιωτικοποίηση	Αναδιάρθρωση Κρατικών Επιχειρήσεων										
	Πρώθηση Μη Κρατικών Επιχειρήσεων										
	Ιδιωτικοποίηση Μικρών Επιχειρήσεων										
3. Θεσμοί	Επίσημοι Θεσμοί										
	Ανεπίσημοι Θεσμοί										
4. Νομισματική Πολιτική και Χρηματοοικονομικό Σύστημα	Σκληροί Περιορισμοί Προϋπολογισμού για Μη Κρατικές Επιχειρήσεις (non-SOEs)										
	Ήπιοι (Χαλαροί) Περιορισμοί Προϋπολογισμού για Μεγάλες Κρατικές Επιχειρήσεις										
	Διακριτή Νομισματική Πολιτική										
5. Δημοσιονομική Πολιτική	Διακριτή Δημοσιονομική Πολιτική										
	Μεταρρύθμιση Φορολογίας										
6. Διεθνές Εμπόριο και Βοήθεια	Δασμοί										
	Ξένη Βοήθεια										
7. Κοινωνική Πολιτική	Χρηματοδοτήσεις από Επιχειρήσεις – Πρόγραμμα «Σιδερένιο Κύπελλο Ρυζιού» (πακέτο κοινωνικών υπηρεσιών)										
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Βιβλιογραφία

- Μαραγκός, Ι. και Μπιτζένης Α. (2007). *Τα Οικονομικά της Μετάβασης*. Εκδόσεις Σταμούλη.